

PALOLAMMEN VIIHTYVYYS- SUUNNITELMA

Siiri Keurulainen

YMPÄRISTÖKONSULTOINTI
NIEMELÄINEN OY

Mitä luvassa?

- Suunnittelun ohjenuorat
- Suunnitteluratkaisut
- Kommentteja ja ideointia
- Infokylttien paikat

Suunnittelun painopisteet

- Helppohoitoisuus
- Kotimaiset ja tulevaisuuden lajit
- Monimuotoisuuden lisääminen
- Erilaiset elinympäristöt
- Alueen luonne, kulttuuriperintö
- Lahopuu, pesäpaikat ja ravinto
- Lasten viihtyvyys

Lahopuun hyödyntäminen alueella

- Lahopuujatkumon ylläpito
- Alueelle mahd. paljon lahopuuta
  - Lahopuukasat
  - Tekopökkelöt
  - Lahoavat rungot
  - Kulunohjaus
  - Penkit
  - Pyörätelineet
  - Jne.

Lahopuusta tehty pyöräteline (Nieminen 2020, 77)

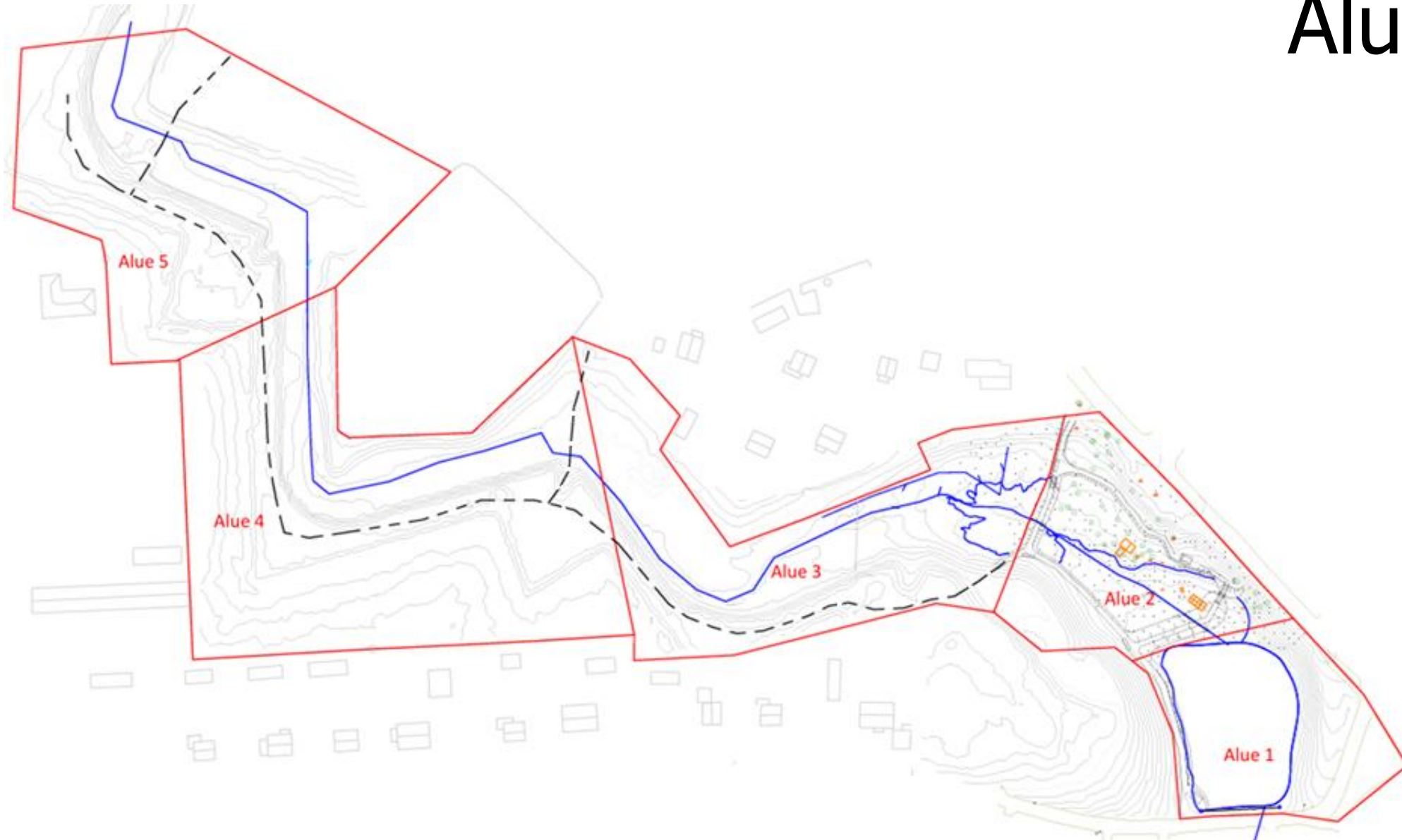

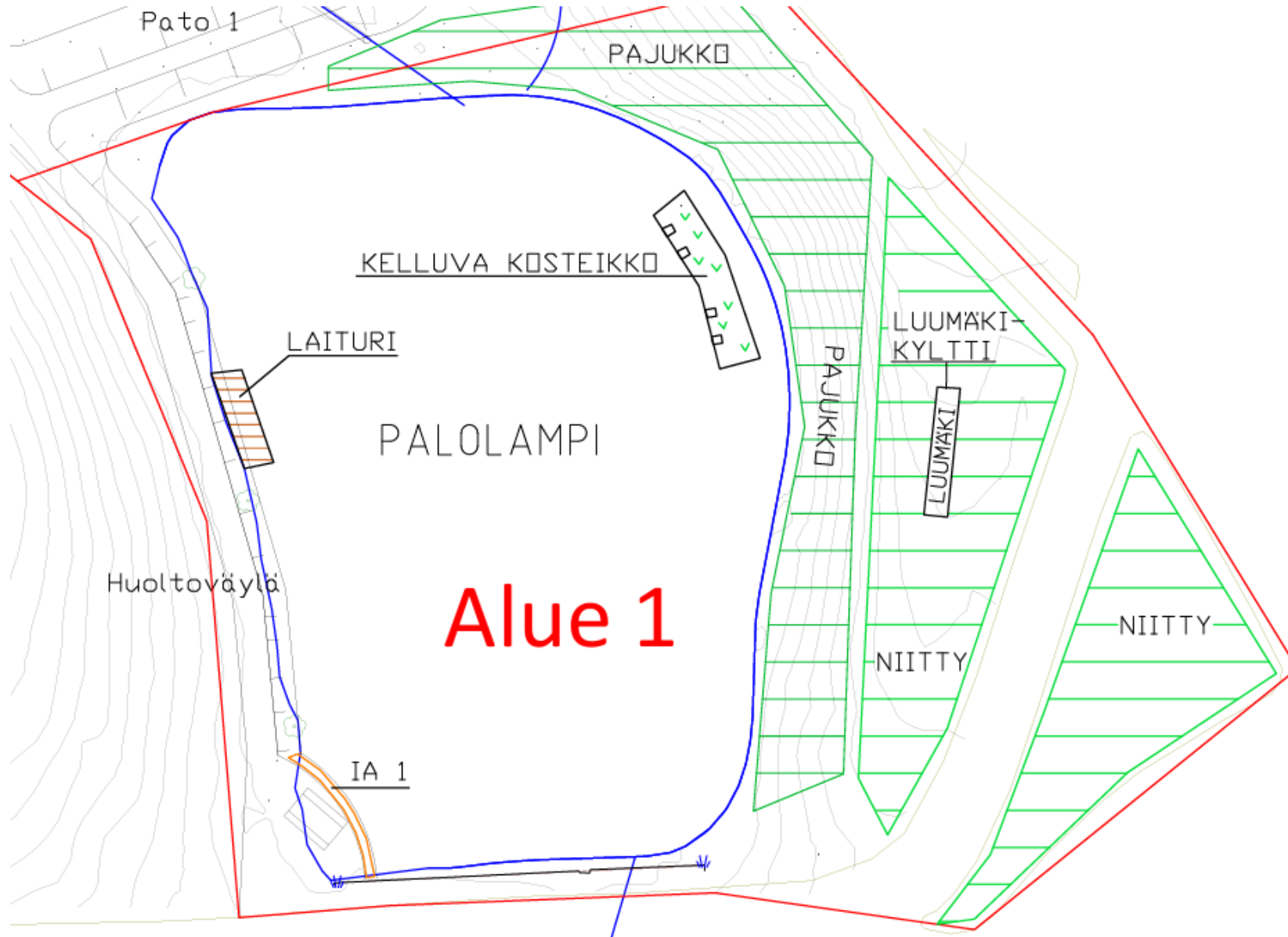
Lahopuupenkkejä (Nieminen 2020, 78)

Lahopuun tukeminen (Nieminen 2020, 36)

Aluejaot

ALUE 1

- Niityt
- Laituri
- Kelluva kosteikko
- Istutusalue 1
- Luumäki-kyltti

Alue 1

Tärkeää:

- Peitteisyys ja kerroksellisuus
- Lahopuujatkumo
- Ravinto ja pesäpaikat

Palolammen lännenpuoleinen rinne:

- Maanmuokkauksen jälkien peitto
  - Laakakataja, kanerva, varpukasvit
  - Kuorikate, sammalen istutus

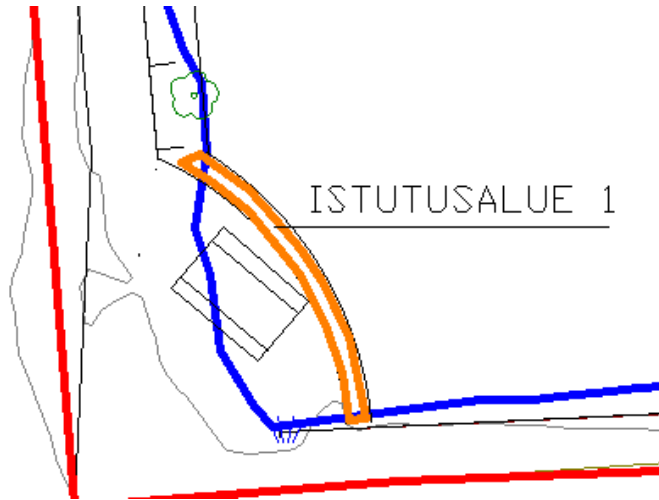
Alueelle voi lisätä:

- Pesäpaikat
  - Linnut (kts. Luontoselvityksen lajit)
  - Orava
  - Hyönteiset (esim. pienet hotellit)
- Lahopuut

Koulutien puoleinen rinne:

- Pajun luontainen kehittyminen ravinnoksi ja peitteisyyttä lisäämään
- Tarvittaessa raivaus vuorovuosin osalle aluetta

Istutusalue 1

- Maisemallisuus, opetuksellisuus
- Värikkäät, kukkivat rantakasvit
  - Kurjenmiekka
  - Rantakukka
  - Ranta-alpi
  - Rantatädyke

Rantakukka (Luontoportti)

Ranta-alpi (Luontoportti)

Kelluva kosteikko (EG Trading Oy)

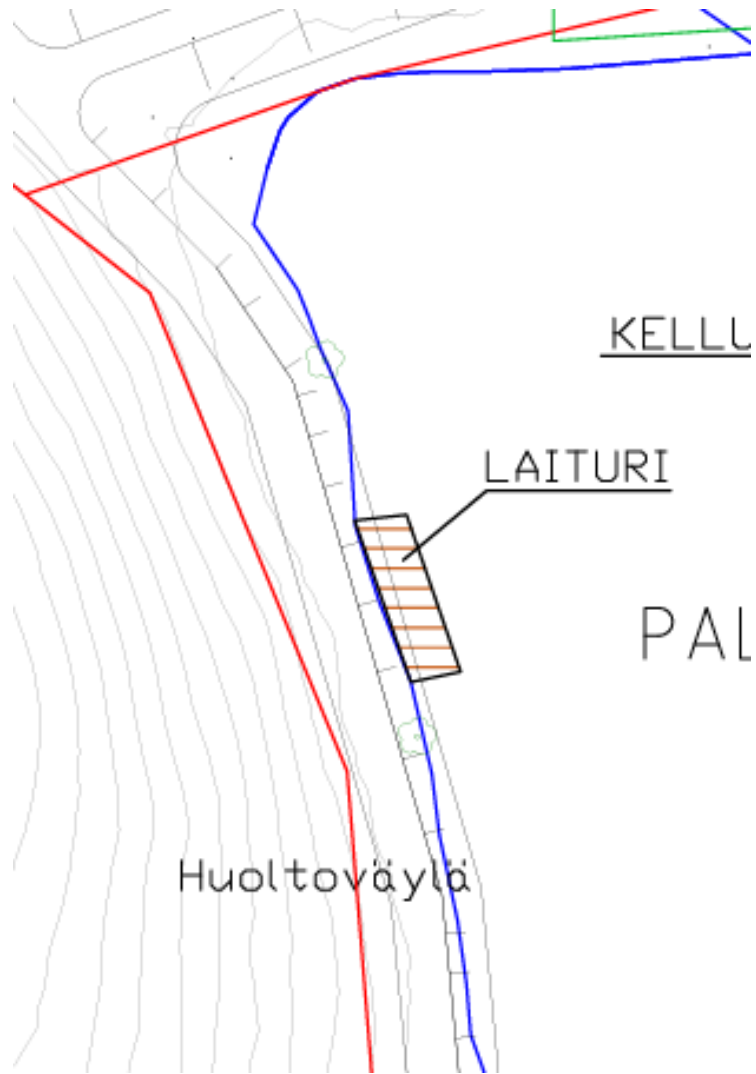
Kelluva kosteikko

- Kelluva, noin 2 m päähän rannasta asennettava kosteikkolautta
- Lautalle vesikasveja
- Lautan koosta riippuen voidaan lisätä vesilintujen pesimälaatikoita

Pesimälaatikko (Suomen ympäristökeskus 2025)

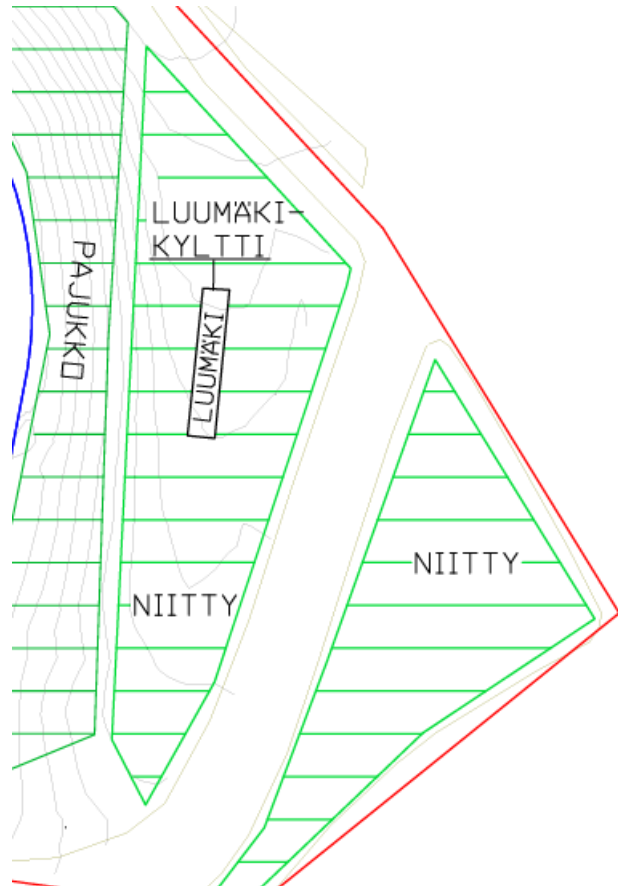
Laituri

- Opetuksellisuus, virkistyskäyttö
- Noin 2-2,5 m pitkä, tummansävyinen
- Asennetaan rannansuuntaisesti noin puoleenväliin huoltotietä, hyödynnetään rannassa olevia syvänteitä

Niitty

- Ketomainen alue
- Mahdollisimman paljon alkuperäistä E-Karjalan lajistoa

Ahdekaunokki

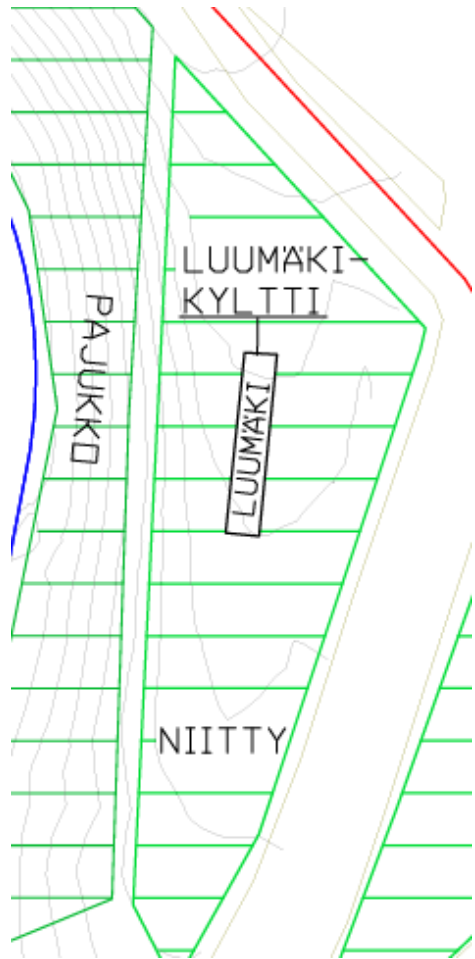

Peurankello

Esimerkkilajeja

- Tulikukat
- Ketoneilikka
- Kellokasvit
- Kuismat
- Kaunokit
- Tädykkeet
- Mäkitervakko
- Apilat
- Maksaruohot
- Orvokit
- Kissankäpälä

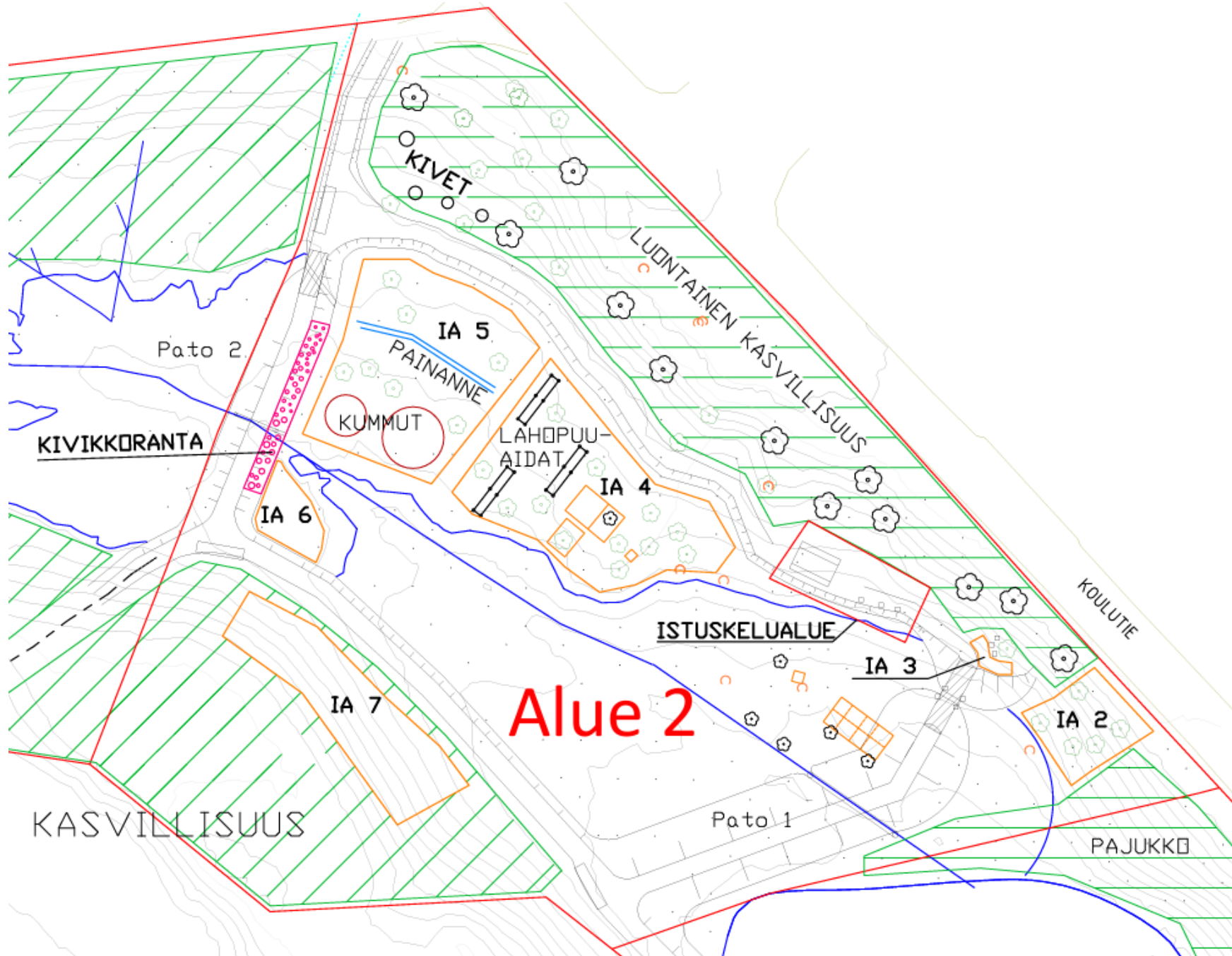
Puusta veistetty kyltti (Konneveden puskaradio 2025)

Luumäki-kyltti

- Houkutteleva nähtävyys
- Maisemallinen kokonaisuus niityn kanssa
- Lisätään vasta niityn kehittymisen jälkeen
- Voi toimia myös hyönteishotellina, jos puuhun lisätään pieniä reikiä

ALUE 2

- Istutusalueet 2-7
- Risuaidat
- Kivikkoranta
- Kostea painanne
- Maastonmuodot
- Isot kivet
- Luontainen kasvillisuus

Alue 2

Tärkeää:

- Luontainen kehittyminen
- Peitteisyys ja kerroksellisuus
- Lahopuujatkumo
- Ravinto ja pesäpaikat

Alueille voi lisätä:

- Pesäpaikat
  - Linnut (kts. Luontoselvityksen lajit)
  - Lepakot
  - Liito-orava, orava
  - Hyönteiset (esim. pienet hotellit)
  - Siilit
- Lahopuu

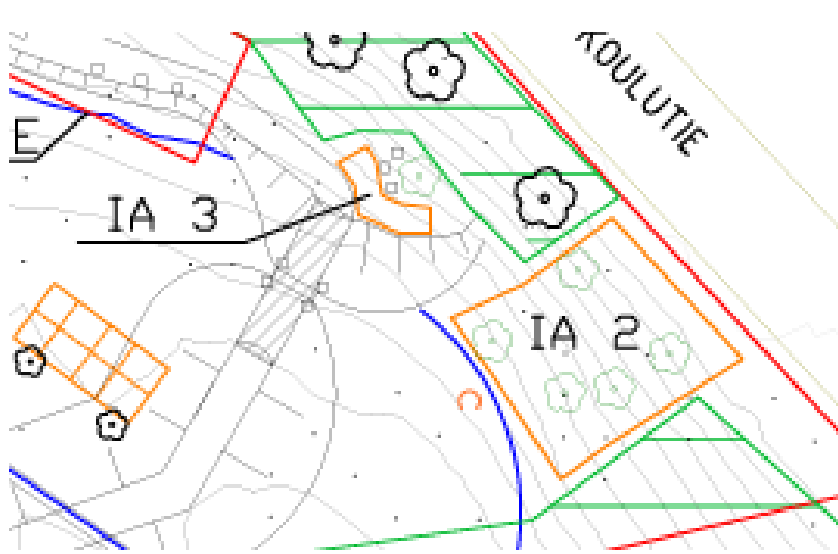
Maamuokkauksen jälkien peitto:

- Laakakataja, kanerva, varpukasvit, peittopajut
- Kuorikate
- Sammalen istutus

Aluetta ympäröivät rinteet

- Luontainen kehittyminen
- Varjoisuuden ja kerroksien lisääminen

Istutusalue 2

- Värikästä, maisemaa luovia puita
- Lisää varjoisuutta, vaimentaa melua
- Erivärisiä lehtiä, eriväristä ruskaa
  - Punakoivu
  - Vaahterat
  - Pihlajat
  - Tuomet

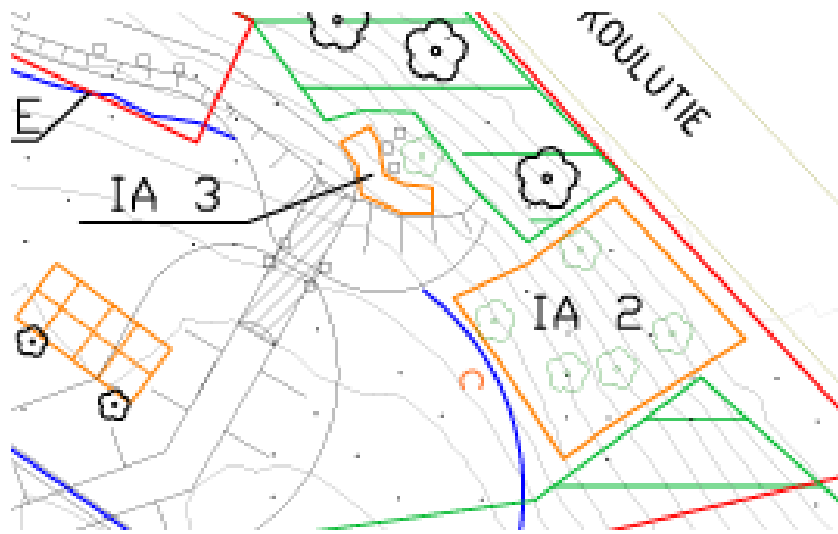

Tuorenpihlaja (Ahosen taimisto)

Punakoivu (Viherpeukalot)

Istutusalue 3

- "Perhosbaari" niittyjen, ravintopuiden ja risuaitojen väliin
- Linnoituksen tyyliin sopivia kasvilajeja, muinaiskasveja
  - Mäkimeirami, pellava
  - Tulikukat
  - Hunajakukka, härkäpapu
  - Ahomansikka
  - Musta- ja kelta-apila
- Alueen rajaaminen lahoppuulla

Mäkimeirami (Luontoportti)

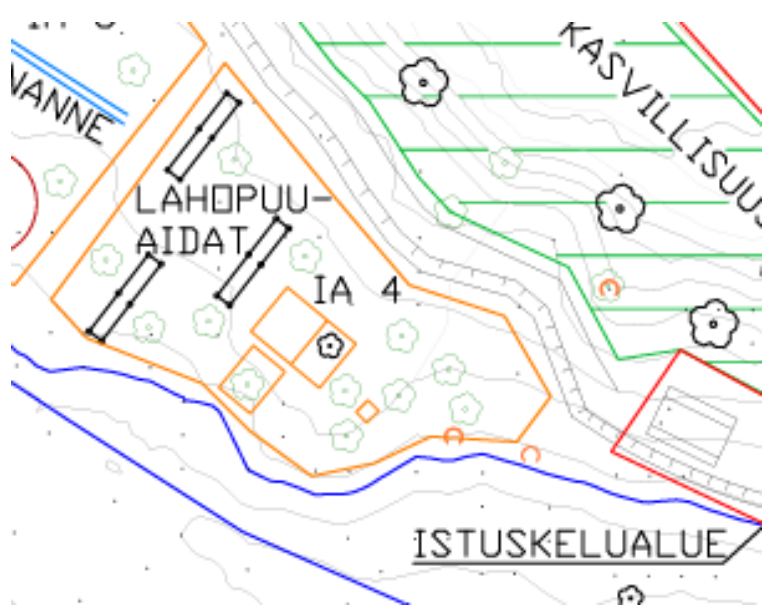

Hunajakukka (Luontoportti)

Istutusalueen rajaus
(Nieminen 2020, 79)

Istutusalue 4

- Ravintopuita
- "Tulevaisuuden puulajeja"
- Matalakasvuisia lajeja, jotta näkymä säilyy molempiin suuntiin
- Alimpaan nahkatehtaan rakenteeseen värikäs puu
- Mahdollisuus lisätä pieniä hyönteishotelleja

Pähkinäpensas (Viherpeukalot)

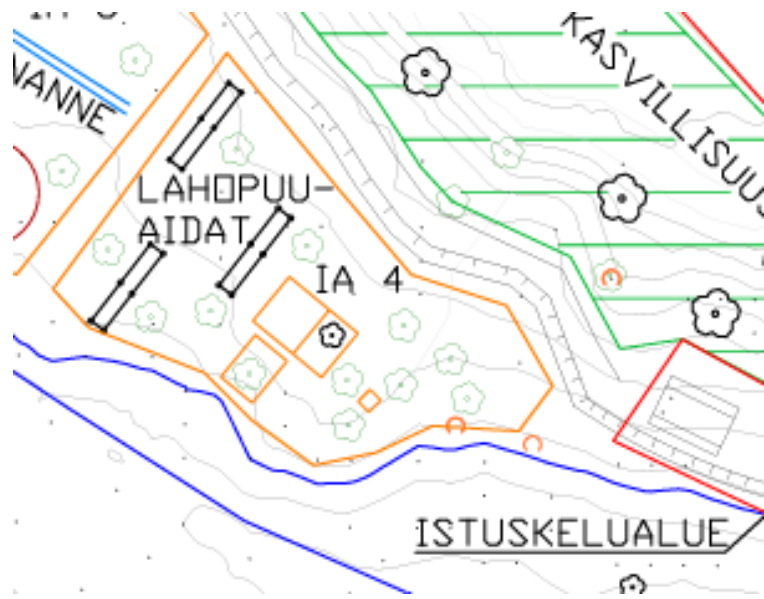
Esimerkkilajeja

- Pähkinäpensas
- Pihlaja
- Tammi
- Vaahtera
- Purppuratuomi
- Raita
- Metsälehmus

Purppuratuomi (Viherpeukalot)

Lahopuuaidat

- Eli Risuaidat
- Voidaan koota esim. kaadetuista pajuista ja raivausjätteestä
- Pitkittäin rinteeseen nähden, jotta maisema ei peity

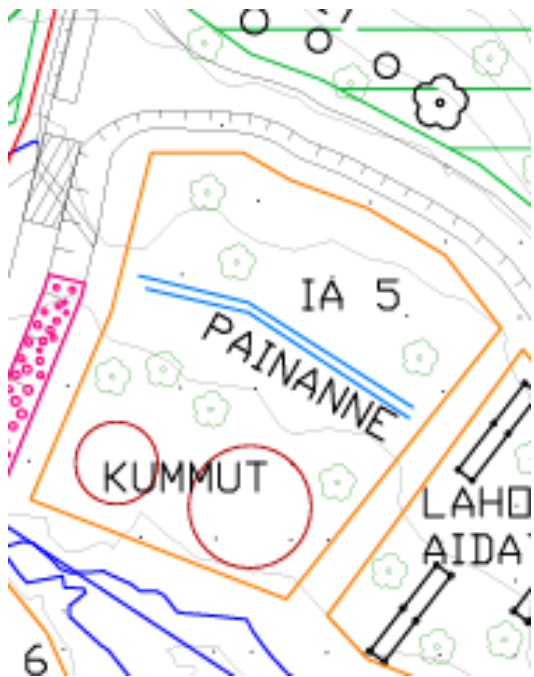

Lahopuuaita (Ryhänen 2022)

Lahopuuaita (Maaseudun sivistysliitto)

Istutusalue 5

- Peitteisyyttä ja varjoisuutta
- Nopeakasvuisia, isoksi kasvavia puita
  - Haavat
  - Raidat
  - Poppelit (mm. tsaarinpoppeli)
  - Pyökki?

Tsaarinpoppeli (Virolainen 2017)

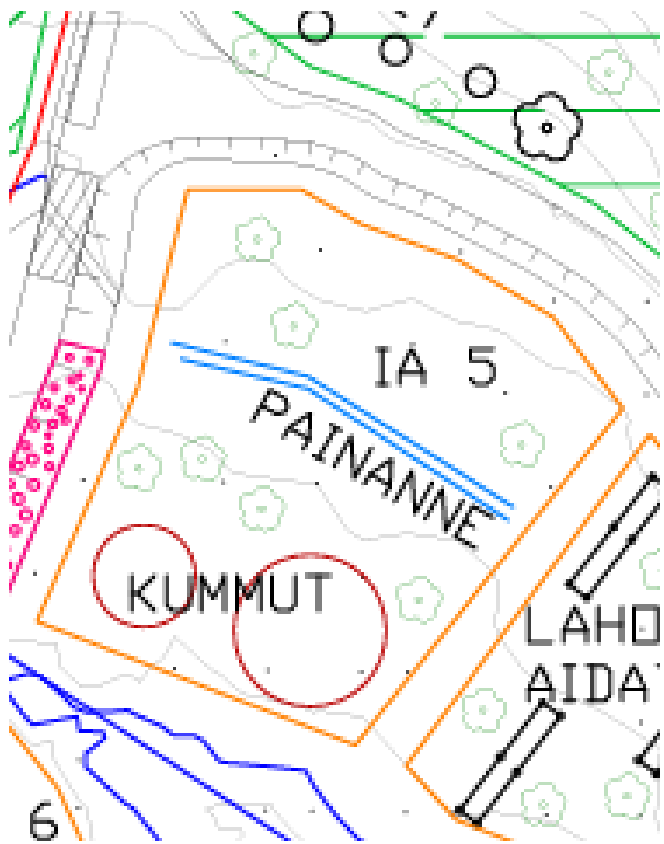

Raita (Puuproffa)

Euroopanpyökki (Ammattilehti 2011)

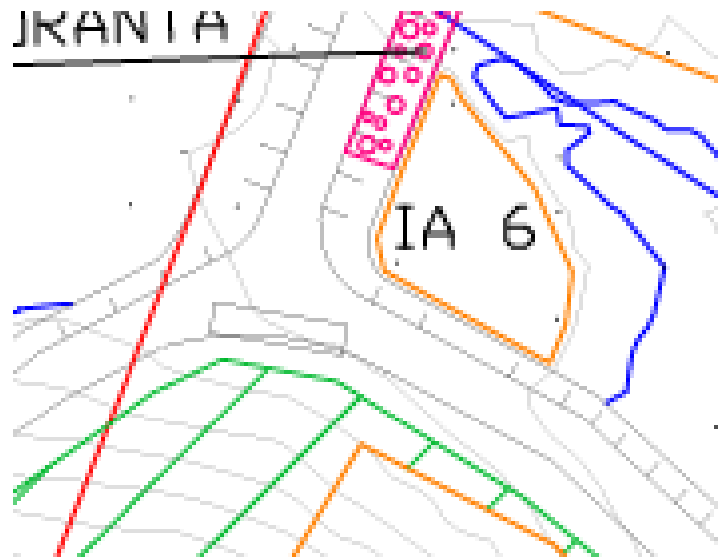
Maastonmuodot

- Hyödynnetään kosteikosta tulevaa ylijäämämaata
- Luodaan maastoon vaihtelevuutta korkeuseroilla

Kosteaa painanne

- Hyödynnetään luontaisesti kosteampi alue ja työkoneiden kulku-urat
- "Hulevesipainanne"
- Voidaan lisätä värikkäitä kosteikkokasveja
  - Kurjenmieikka
  - Rantakukka
  - Alpit
  - Rentukka

Istutusalue 6

- Ravintoa, suojaa ja peitteisyyttä
- Matalaa pensaikkoa
  - Suomyrtti
  - Lehtokuusama
  - Paatsamat
  - Kalliotuhkapensas

Suomyrtti (Luontoportti)

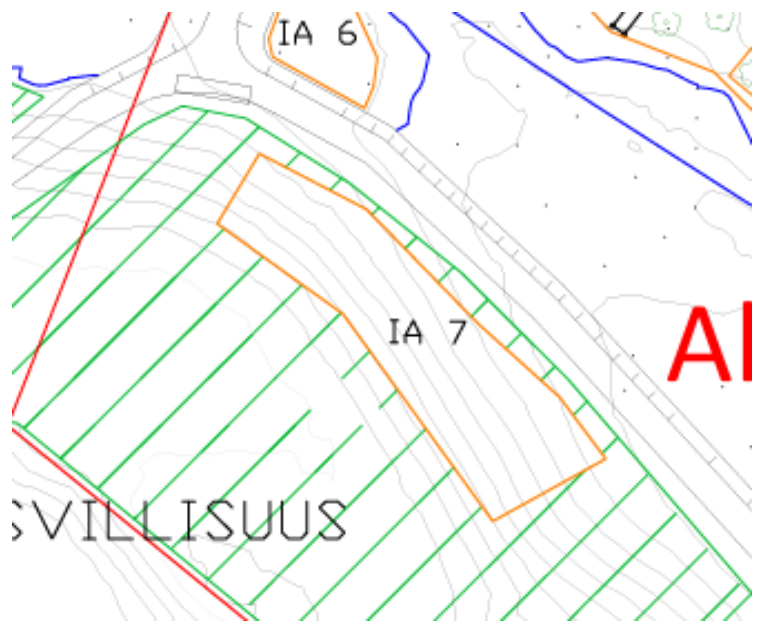

Lehtokuusama (Luontoportti)

Suomyrtti (Luontoportti)

Istutusalue 7

- Mahdollista perustaa alppiruusupuisto
- Annetaan kehittyä aluksi luontaisesti, jotta kasveille puustosta varjoa
- Pohja vaatii happamuutta rhodomullasta ja havukatteesta
- Korkeuseroja hyödyntämällä eri kokoisia lajikkeita

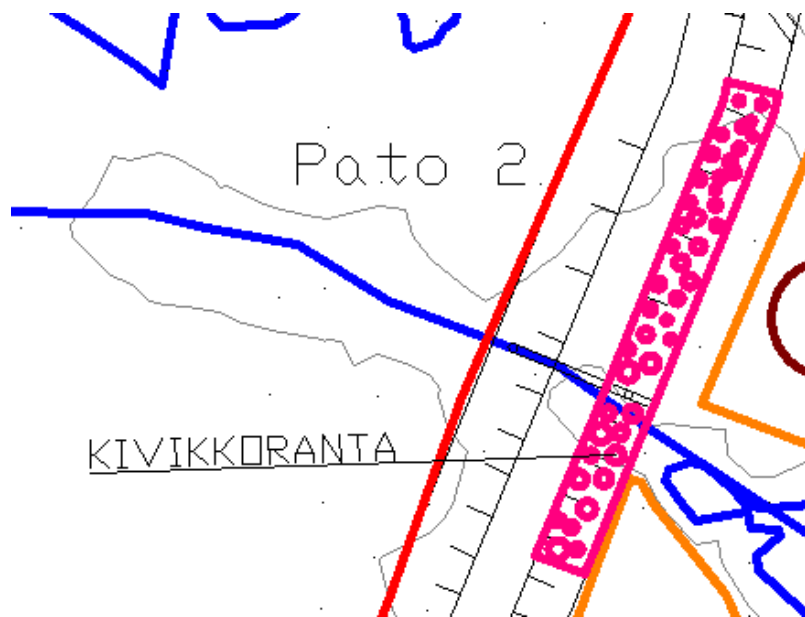

Alppiruusupuisto (Raision kunta)

Alppiruusupuisto (Jumikkalan kartano)

Kivikkoranta

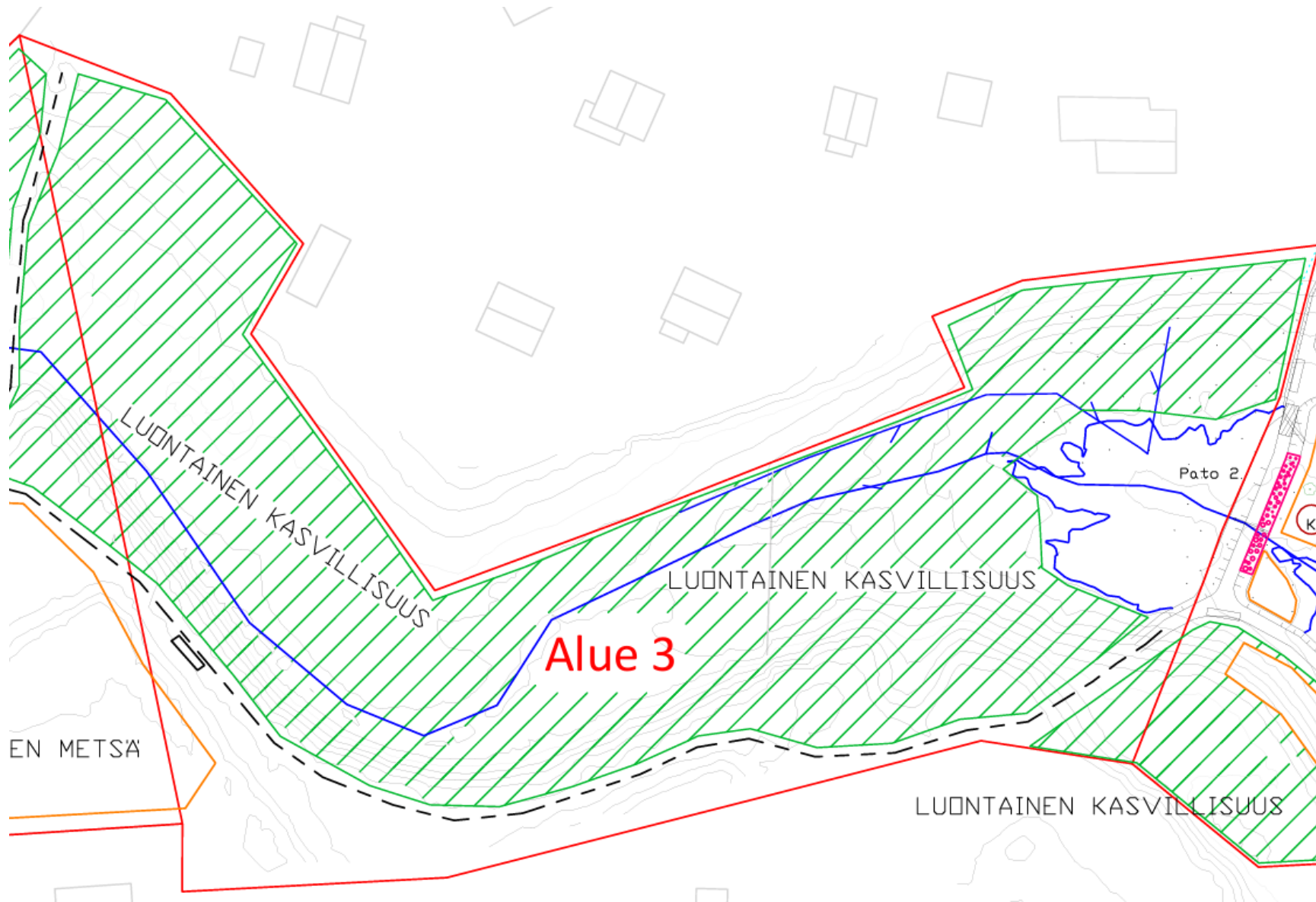
- Lämmin ja paahteinen ympäristö
- Vaikutteita linnoituksen muureista ja muinaisrannoista

Kivikkorannan inspiraationa käytetty muinaisranta (Vihtijärvi 2017)

ALUE 3

- Luontainen kehittyminen
- Pesäpaikat
- Vieraslajien poisto

Alue 3

Tärkeää:

- Metsiköiden luontainen kehittyminen
- Pesäpaikat
- Vieraslajien poisto

Alueelle voi lisätä:

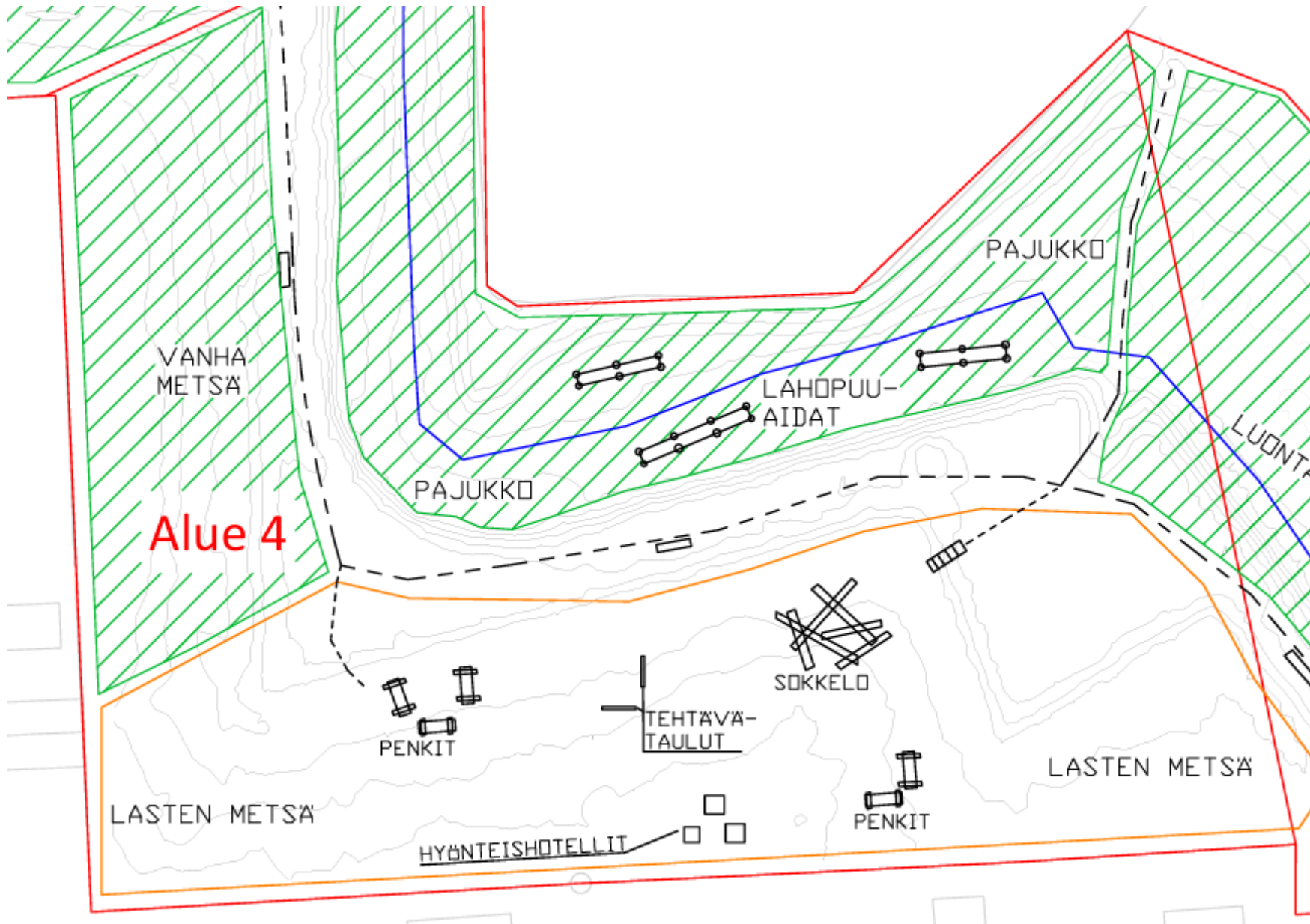
- Pesäpaikat
  - Linnut (kts. Luontoselvityksen lajit)
  - Lepakot
  - Liito-orava, orava
  - Hyönteiset (esim. pienet hotellit)
  - Siilit
- Lahopuu

Valleilla kulkeva polku:

- Polun reunojen ennallistaminen
  - Varvikon luontainen kehittyminen
  - Kuorikate
  - Varpukasvit, laakakataja, peittopajut, varvut ym.
- Sammalen istutus

ALUE 4

- Lasten metsä
- Risuaidat
- Vanha metsä

Alue 4

Tärkeää:

- Metsiköiden luontainen kehittyminen
- Pesäpaikat
- Lahopuujatkumo

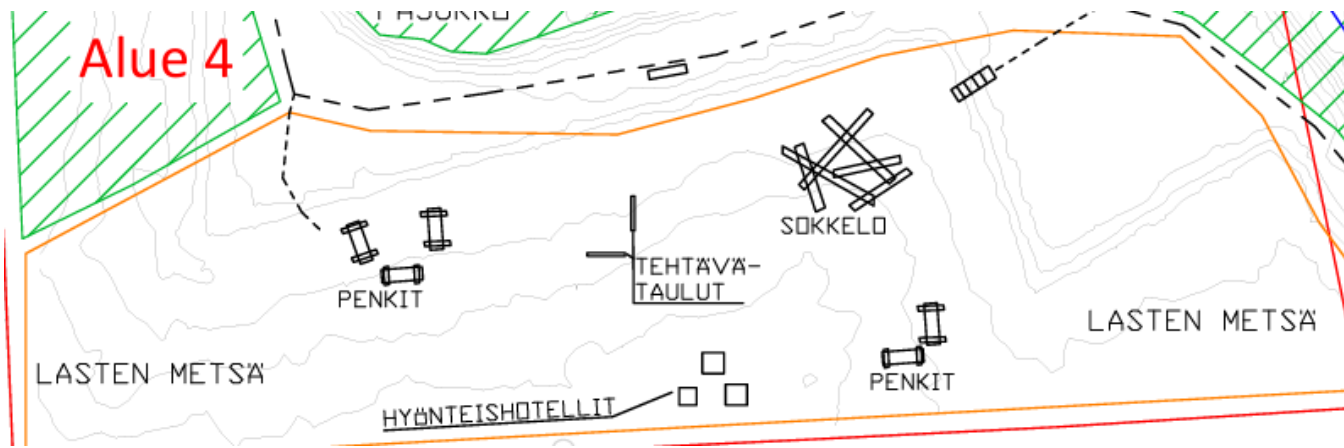
Alueelle voi lisätä:

- Pesäpaikat
  - Linnut (kts. Luontoselvityksen lajit)
  - Lepakot
  - Orava
  - Hyönteiset (esim. pienet hotellit)
- Lahopuu

Valleilla kulkeva polku:

- Polun reunojen ennallistaminen
  - Varvikon luontainen kehittyminen
  - Kuorikate
  - Varpukasvit, laakakataja, peittopajut, varvut ym.
- Sammalen istutus

Kuormalavoista tehty hyönteishotelli (Korkiala 2016)

Lasten metsä

- Annetaan kehittyä vanhaksi
- Selkeät kulkureitit alueelle
- Lapsille:
  - Puupenkit puoliympyrään
  - Majamateriaaleja
  - Toimintatauluja
  - Lahopuusokkelo
- Luonnolle:
  - Isot hyönteishotellit
  - Linnunpönttöjä

Lahopuusokkelo (Nieminen 2020, 73)

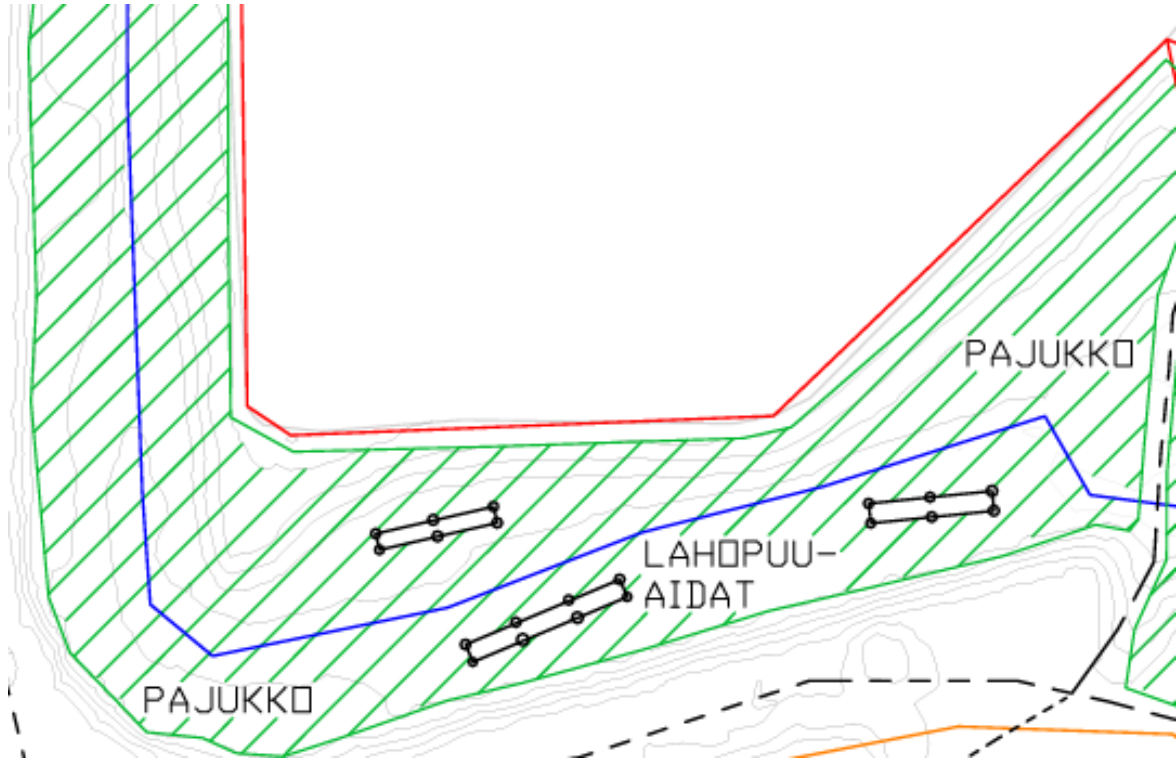
Puupenkki (Mehto 2020)

Toimintataulut

- Lapsille suunnattuja tehtäviä
  - Esim. tunnistustehtäviä, pieniä faktoja...
- QR-koodien taakse muuttuvat materiaalit
  - Digikasvatus
  - Varhaiskasvatuspuoli mukaan
- Taulut lasten korkeudelle
- Tavutetut tekstit, isot kirjaimet, paljon kuvia

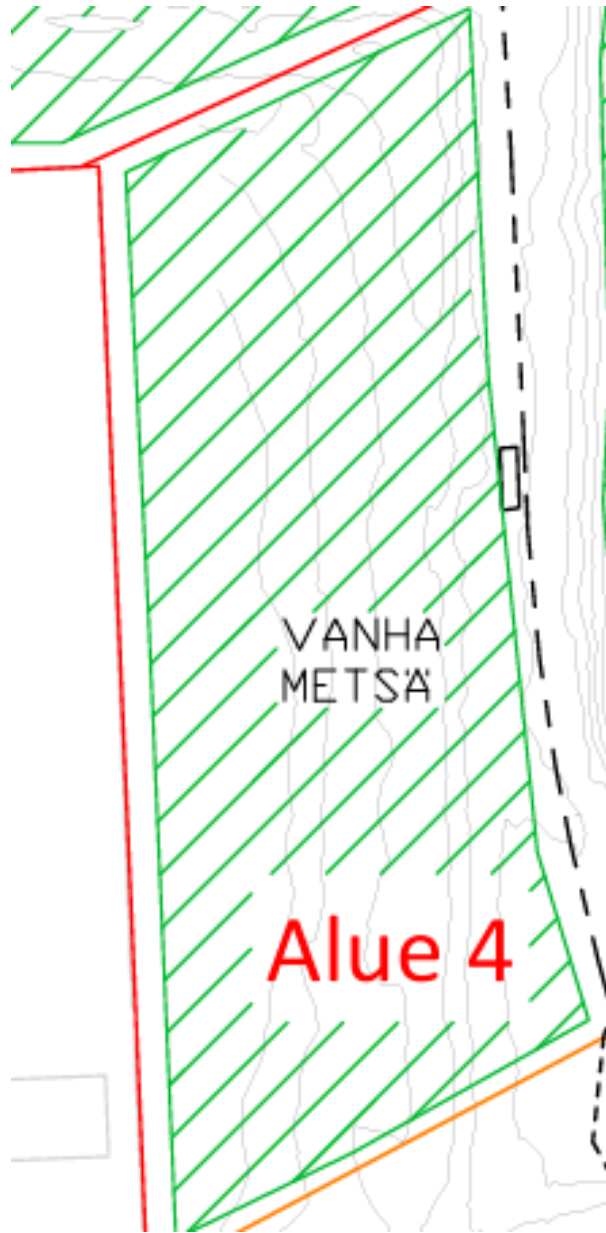

Risuaidat ja pajukko

- Pajukon luontainen kehittyminen
- JOS halutaan raivata:
  - 2-3 vuoden välein eri kohdista vuorotellen, jotta jatkuvuus
- Raivatut pajut käytetään risuaitoihin

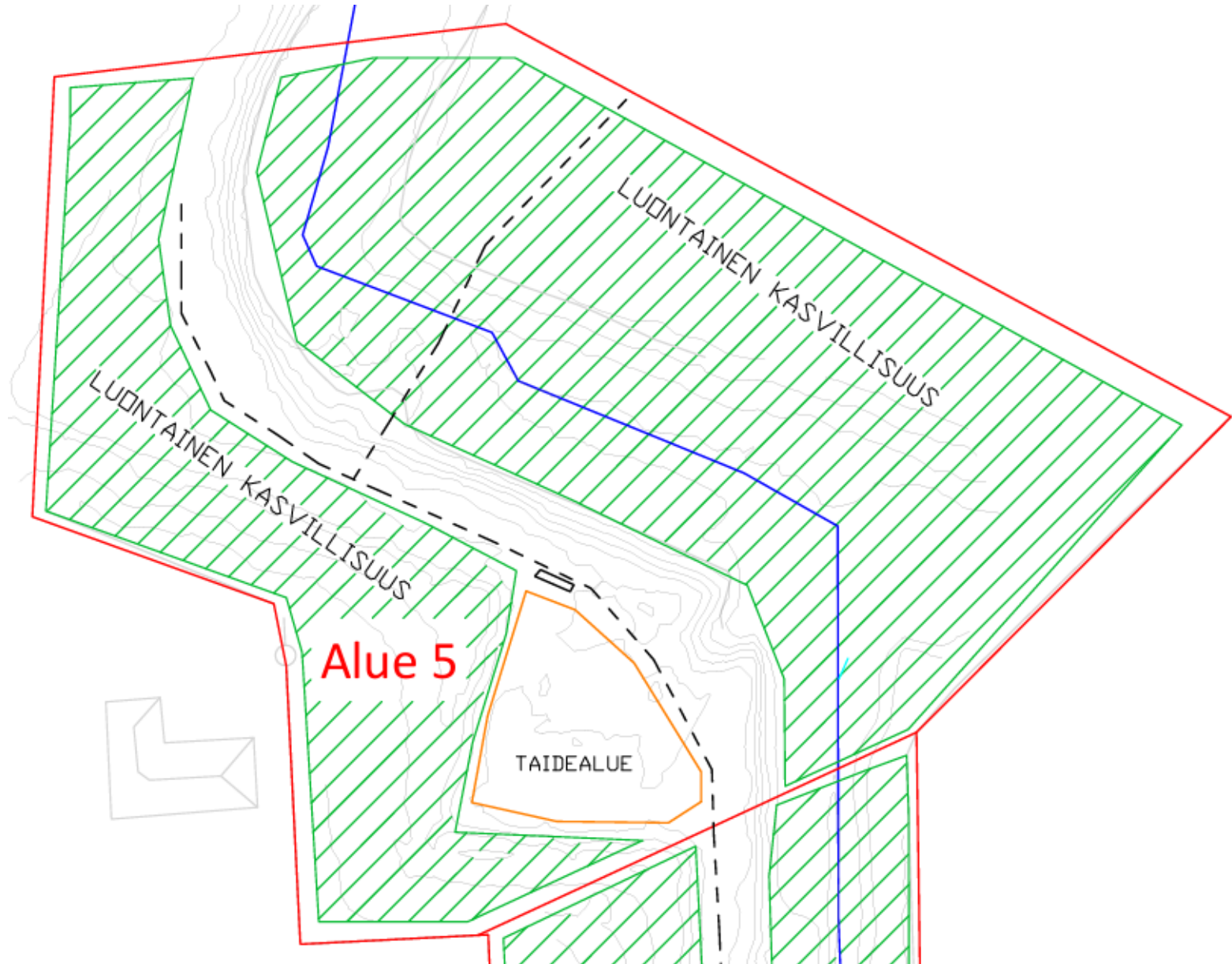

Vanha metsä

- Luontainen kehittyminen
- Varaudutaan mahdollisiin hyönteistuhoihin
- Ylläpidetään vanhan metsän rakennepiirteitä
- Lahopuujatkumo

ALUE 5

- Taidealue
- Ojan varren elinympäristön kehittäminen

Alue 5

Tärkeää:

- Metsiköiden luontainen kehittyminen
- Pesäpaikat
- Lahopuujatkumo

Alueelle voi lisätä:

- Pesäpaikat
  - Linnut (kts. Luontoselvityksen lajit)
  - Orava
  - Hyönteiset (esim. pienet hotellit)
- Lahopuu

Valleilla kulkeva polku:

- Polun reunojen ennallistaminen
  - Varvikon luontainen kehittyminen
  - Kuorikate
  - Varpukasvit, laakakataja, peittopajut, varvut ym.
- Sammalen istutus

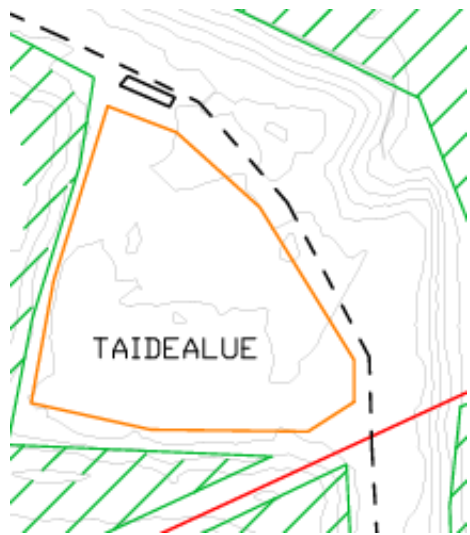

Ojan varren kehittäminen

- Luontainen kehittyminen
- Peitteisyys ja isot puut luovat ojan varteen oman mikroilmaston ja lisäävät alueen metsäntuntua
- Alueelle tuodaan puuainesta lahoamaan
- Voi lisätä isoja tai pieniä hyönteishotelleja – huomioitava ilkevalta

Taidealue

- Yhteisöllinen ja opetuksellinen alue
- Huomioidaan monimuotoisuus
- Luonnonmateriaalit, eri kiinnitystavat
  - Erilaiset hyönteishotellit (puihin, pylväiden päihin)
  - Tuulikellot
  - Pajutaide
  - Puueläimet ja -kasvit ym.
  - Jne.

Pajujänikset (Boheme)

Puusta tehty porsas (Berg)

Puukukkia (Dunmire)

Roikkuvat hyönteishotellit (Leppä & Vestola 2016)

Jatkokehitys

- Maisemakehys
- Koirien Facebook
  - Koirankakkapusseja & roska-astia
- Luontokuntosali
- Lasten metsän kehittäminen
  - Ympäristötaide
  - Varhaiskasvatuksen toiveet
- Käyttäjäkyselyt

Maisemakehys (Tynkkynen 2022)

Koirien Facebook

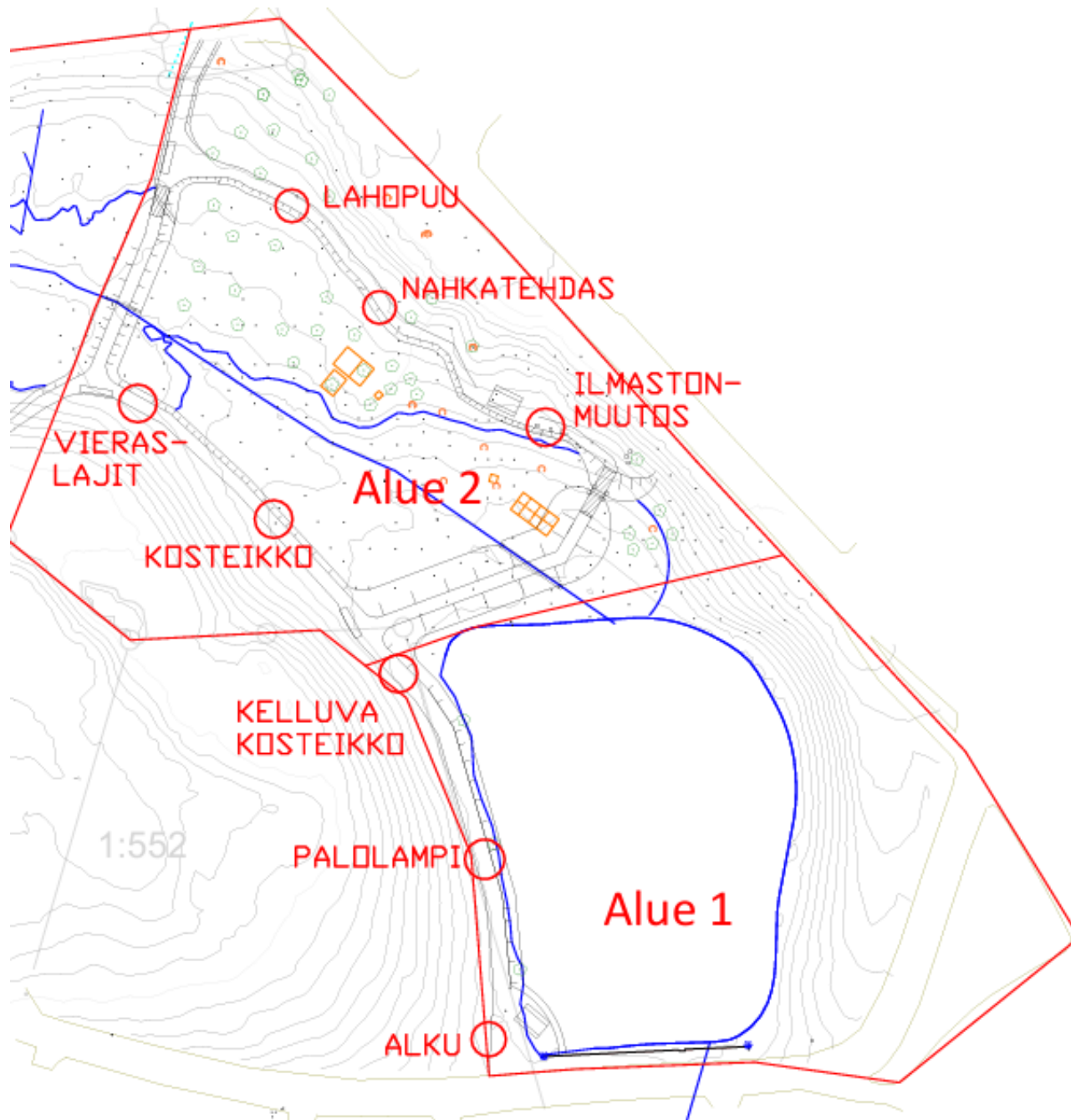
Ehdotukset kylttien paikoiksi

- Alkukyltit x2
- Nahkatehdas
- Linnoitus
- Lahopuut
- Pajukko
- Kosteikko
- Palolampi
- Linnut
- Ilmastonmuutos
- Vanhat metsät & hyönteistuhot
- Vieraslajit
- Ekosysteemipalvelut
- Kasvillisuus
- Kelluva kosteikko

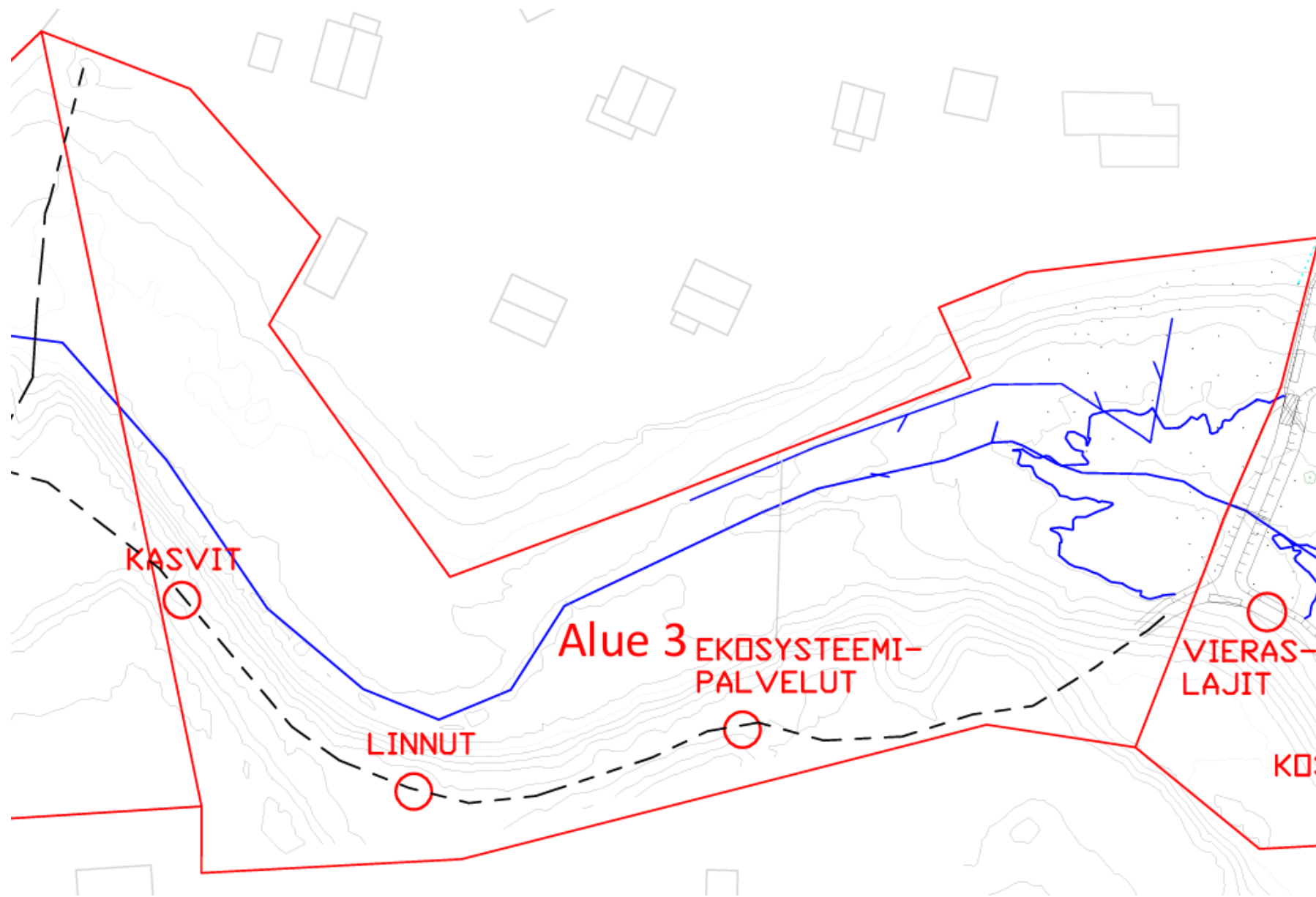
Esimerkki sijaintikartasta

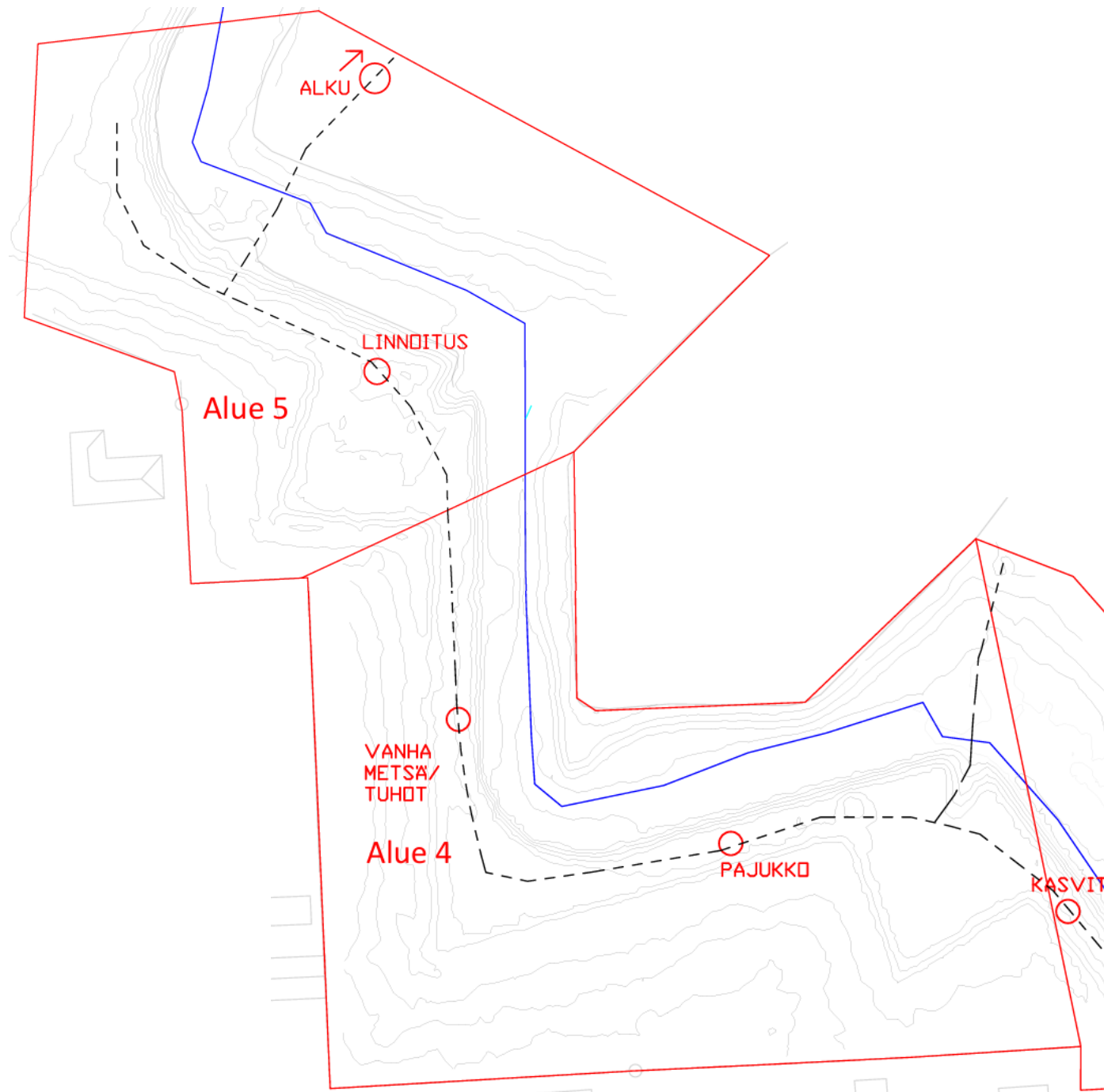
- Alku
- Palolampi
- Kelluva kosteikko
- Kosteikko
- Vieraslajit
- Lahopuu
- Nahkatehdas
- Ilmastonmuutos

- Kasvit
- Linnut
- Ekosysteemi-
palvelut

- Alku
- Linnoitus
- Vanha metsä/
hyönteistuhot
- Pajukko

Lähteet

- Lahopuu alueella; Nieminen, J. 2020. Kaupunkien lahopuuopas – Lahopuun vaaliminen rakennetuilla viheralueilla. Viherympäristöliiton julkaisu 69. Viherympäristöliitto ry. Ellington Printing Oy.
- Luontoportti; rantakukka <https://luontoportti.com/t/421/rantakukka>
- Luontoportti; ranta-alpi <https://luontoportti.com/t/95/ranta-alpi>
- Eg-trading Oy; kelluva kosteikko <https://www.eg-trading.fi/content/eg-kelluva-kosteikko>
- Suomen ympäristökeskus. 2025; vesilinnun pesä <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/lintuvesien-kunnostus-ja-hoito/pesimasaaret#pesimalaatikot-ja-onkalot>
- Konneveden puskaradio. 2025; puukyltti <https://www.instagram.com/konnevedenpuskaradio/p/DIYXiW3sAwO/>
- Ahosen taimisto; tuurenpihlaja <https://ahosentaimisto.fi/products/tuurenpihlaja-2?srsId=AfmBOoprfq2TcAGxIOiFaV75YeWzTvWdshT7VNhA4tlvbDAq8oBea/zJ>
- Viherpeukalot; punakoivu <https://www.viherpeukalot.fi/punakoivu-1>
- Luontoportti; aitohunajakukka <https://luontoportti.com/t/2317/aitohunajakukka>
- Luontoportti; mäkimeirami <https://luontoportti.com/t/1096/makimeirami>
- Istutusalueen rajaaminen lahopuulla; Nieminen, J. 2020. Kaupunkien lahopuuopas – Lahopuun vaaliminen rakennetuilla viheralueilla. Viherympäristöliiton julkaisu 69. Viherympäristöliitto ry. Ellington Printing Oy.
- Viherpeukalot; pähkinäpensas <https://www.viherpeukalot.fi/euroopanpahkinapensas-1>
- Viherpeukalot; purppuratuomi https://www.viherpeukalot.fi/purppuratuomi_0_1
- Ryhänen S. 2022; risuaita <https://www.maajakotalousnaiset.fi/blogit/huomisen-hyva-teko/huomisen-hyva-teko-kokoa-risuista-kaunis-aita>
- Maaseudun sivistysliitto.; risuaita <https://msl.fi/ymparisto/kaytannon-ymparistotekoja/pienrakentaminen/>

Lähteet

- Virolainen A. 2017; tsaarinpoppeli <https://www.is.fi/suomi100/art-2000005388856.html>
- Puuproffa; raita <https://puuproffa.fi/puutieto/yleista-puista/raita/>
- Ammattilehti. 2011; pyökki <https://www.ammattilehti.fi/uutiset.html?3349>
- Luontoportti; suomyrtti <https://luontoportti.com/t/917/suomyrtti>
- Luontoportti; lehtokuusama <https://luontoportti.com/t/1347/lehtokuusama>
- Raision kunta; alppiruusupuisto <https://raisio.fi/fi/alppiruusupuisto>
- Jumikkalan kartano; alppiruusupuisto <https://jumikkalankartano.fi/alppiruusupuisto/>
- Vihtijärvi. 2017; muinaisranta <https://vihtijarvi.fi/luontokurssin-syksyyn-kuului-kiviae-ja-kuvia-2/>
- Mehto M. 2020; puupenkki <https://retkipaikka.fi/myrskyn-jaljilla-apatinkankaan-luontopolku-rautjarvella-johdattaa-myrskytuhoareenalle/>
- Korkiala A. 2016; hyönteishotelli https://www.instagram.com/p/BEOwf1_q-mK/?epik=dj0yJnU9M1FmSy1fd3QtU2dOSjA4UzZLZnRiRnJEWw9vTHhaVmQmcD0wJm49dERLemh4bmp2SVpRMFZQcm5CdWIZQSZ0PUFBQUFBR2xhcGNV
- Lahopuusokkelo; Nieminen, J. 2020. Kaupunkien lahopuuopas – Lahopuun vaaliminen rakennetuilla viheralueilla. Viherympäristöliiton julkaisu 69. Viherympäristöliitto ry. Ellington Printing Oy.
- Boheme A.; Jänisteokset <https://fi.pinterest.com/pin/588212401381235172/>
- Berg D.; Puupossu <https://fi.pinterest.com/pin/211174967914386/>
- Dunmire S.; Puukukat <https://fi.pinterest.com/pin/85427724175696962/>
- Leppä M. & Vestola U. 2016; Roikkuva hyönteishotelli <https://www.meillakotona.fi/artikkelit/nain-teet-hyonteishotellin>
- Tynkkynen S. 2022; maisemakehys <https://www.uutisvuoksi.fi/paikalliset/5375653>

